

бояха; и най-сетнѣ това бѣше личенъ актъ, защото Робеспьеръ искаше да прѣдаде на авторитета си единъ мистически отблескъ, който съблазняваше тълпата.

Тоя опитъ отъ една страна приличаше на теократическа пародия, тъй като Робеспьеръ се мъчаше да прѣдстави отъ себе си единъ видъ священнодѣйствующе лице на празника, който бѣше организиранъ по тоя случай.

Но той имаше още по-голѣмо ретроградно значение. Пропитанъ отъ духътъ на *Contrat Social*, Робеспьеръ създаваше до нѣидѣ една държавна религия; по тоя начинъ той откри пхтя, по който като вървя Наполеонъ, единъ день дойде до конкордата.

Рѣчта, съ която Робеспьеръ придружи прѣдложението си, бѣше пълна съ нападения срѣщу католическото духовенство, макаръ самъ той и да не бѣше по-нетърпимъ отъ тѣхъ. Той изобличаваше атеизма, като „привърженецъ на една система злоупотрѣбляюща спрямо Републиката“, което бѣше равносилно да обявишъ подобно мнѣние за прѣстѣпно и наказуемо. Тогава по какво право Робеспьеръ укоряваше Хебериститѣ, че искали да замѣстятъ единъ фанатизмъ съ други.

Безъ да се глѣда на несправедливитѣ укори и сарказми, които подигна прѣдприятието на Робеспьера, трѣбва да се признае, че припознаването на Върховното Сщество отговаряше на прѣслѣдованитѣ религиозни нужди, което твърдѣ много успокои духоветѣ. Въ политическо отношение то бѣше обяснено, като прѣдвѣстникъ за прѣкратыване на терора. Европейскитѣ кабинети повидимому прѣдположиха даже, че е възможно да се поддаде Робеспьеръ на реакционни мѣрки; тѣ прибързаха да пратятъ при него емиссари. Нищо обаче не позволява да се прѣдположи, че той се е съгласилъ да ги изслуша, но почти достовѣрно е, че въ странство твърдѣ много сж се надѣвали за успѣхъ.